

Költségvetés két évre

A Magyar Távirati Iroda értesülése szerint a Pénzügyminisztériumban befejezéshez közeledik az 1966-os költségvetési javaslat kidolgozása. Az idén első ízben nem egy, hanem két évre szóló költségvetési tervet készítettek a szociális, egészségügyi, kulturális, gazdasági és igazgatási szervek. Az új módszertől jobb, tervszerűbb gazdálkodás várható. Az egyéves tervezés nem tette lehetővé a távlatokban történő gondolkodást, s gyakran elhamarkodott pénzköltésre ösztönzött. Az új módszer lehetővé teszi például, hogy az intézmények már két évvel előbb megkezdjék a felkészülést a felújítási munkákra, kellő időben szerződést tudjanak kötni a kivitelezőkkel. A kétéves tervezési módszer bizonyos kötöttségek feloldásának gondolatát is felkeltette, ezek realizálásáról azonban csak később történik döntés. (MTI)

Jég a Tiszán

A Nyíregyházi Vízügyi Igazgatóság jelentette, hogy Tiszabecs és Záhony között a Tiszán sokéves átlag szerinti december 16. helyett november 18-án, csaknem egy hónappal hamarabb megjelent a jég, megkezdődött a zajlás. Szórványosan zajlik a Szamos, a Kraszna, s parti jeget jelentettek a Túr mellől is. A dunántúli folyók még jégtelenek, de a Balaton és a Velencei-tó sekély, partmenti szakaszain és a nád között már jégvárta képződött, a Duna magyar szakaszán általában kettő-négy fok a víz hőmérséklete.

Vesztelő vagonok a szegedi pályaudvarokon

Lassan halad a rakodás — Tízmillió kocsiállásért — Hiányoznak a rakodógépek

A szállításban egész éven át csúcsot jeleznek az adatok és a feladatok. Talán az őszi idény valóban a csúcsok csúcsa: most kell elszállítani a mezőgazdasági termékeket, a cukorrépát, a kenderet, a tengerit, a burgo-

nyát... s ugyanakkor a mindennapos dolgokat is, különösképpen az építőanyagokat, tüzelőszereket. Vajon javult-e valamit a helyzet? Tervszerűbben, gyorsabban rakodnak-e a pályaudvarokon?

karítsák meg az állományi bérletpól. Erre mondják, hogy fából vaskarika...

„Elgurult” vagonok

A MÁV szegedi igazgatóságának területén, illetve a megyében 1965. január elsejétől október végéig 184 099 tehervagon „dolgozott”. Sajnos ebből 41 385 kocsinál történt késedelmes rakodás, amely miatt 441 884 óra ment veszendőbe. Ha az átlagos kocsiforduló idejét tekintjük alapnak, akkor 18 000 vagon elgurult a „levegőbe”.

Ezért a vállalatok 3,7 millió forint kocsiálláspénzt fizettek a MÁV-nak. Ebből közel 400 ezer forintot devizában kellett kifizetni, mivel külföldi országok kocsijainál is késlekedtek. Egyébként a tavalyi év első kilenc hónapjában az igazgatóság területén 12 millió, az idei hasonló időszakban pedig 10 millió forint kocsiálláspénzt fizettek a vasútnak.

Késlekedő vállalatok

Az AKÖV-vel kellene kezdeni, hiszen a legtöbb pénzt ez a vállalat fizeti, mivel a legnagyobb fuvarozási tételeit is az AKÖV bonyolítja le. A 10-es AKÖV által kezelt 30 ezer vagonból 10 ezernél kevesebb a rakodással, s az első háromnegyed évben több mint 800 ezer forint kocsiálláspénzt fizetett.

A Szeged-Rókus pályaudvaron az elmúlt hónapban például a konzervgyár 384 vagonból 134-nél késlekedett és ezért ötezer forintot fizetett. A Textilművek 113 vagonból 82-nél késlett, közel hatezer forintot fizetett. A Vasműszaki Nagykereskedelmi Vállalat 88 vagonból 52-nél lépte túl a rakodási határidőt és 3200 forint kocsiálláspénzt egyenlített a vasútnak.

November sem hozott javulást. Az első tíz nap során a Szeged-Rókus pályaudvaron a TÚZEP 72 vagon közül 31-nél késlett a rakodással, ez 2 ezer forintba került. Szeged pályaudvaron a TÚZEP éjjel szinte egyáltalán nem rakodik, ezért fordulhatott elő, hogy 19 vagon közül csak három rakott ki határideje november 1 és 10-e között.

G. I.

Megkezdődött a téli könyvvásár

Csütörtökön a könyvkiadók és -terjesztők tájékoztató központjának az Írószövetségben rendezett sajtófogadásával megkezdődött a hagyományos téli könyvvásár. „Hivatalos” megnyitót egyébként az idén nem tartanak, ugyanis az akció idejére tervezett könyvújdonosságok túlnyomó hányada ezúttal jó időben elhagyta a nyomdákat, s már a polcokon sorakozik a boltokban.

Farkas László, a KTTK osztályvezetője elmondotta az újságíróknak, hogy a karácsony előtti hetek választéka 96 féle kiadványt kínál a könyvbarátoknak, a listán szereplő új művek összességükben 1 700 000 példányszámban kerülnek forgalomba. A 230 000 példányszámban kinyomott ajánlójegyeket már szétküldték a budapesti és a vidéki könyvüzletekbe, a gyárak, intézmények propagandistáikhoz. A teljes választékból már csak néhány kötet hiányzik, december első felére ezek is elkészülnek.

Vidéken összesen körülbelül háromezer üzemi könyvvásárt rendeznek, s lesz jó néhány irodalmi ankét, író-olvasó találkozók, könyvkiállítás is.

Nincs kihasználva a vagonok kapacitása

Nem gondol az ember 100 százalékos kapacitáskihasználásra, hiszen az nehezen lenne megvalósítható, de a

Hó	rakodási lehetőség	tény	rakodási kapacitás kihasználása %-ban
VII.	105 780 tonna	67 331 t.	58,92
VIII.	123 029 tonna	75 304 t.	61,00
IX.	162 721 tonna	116 690 t.	71,10

Magyarúzatoképpen csupán annyit, hogy a MÁV szegedi igazgatóságának területén a tervezett szállítást rendben elvégezték és az éves terv teljesítésének sincs komolyabb akadálya. De lehetne még jobb az eredmény, hiszen a táblázatban is látható ingadozás

jelenlegi helyzeten lehetne javítani. Lássunk néhány adatot:

és a rakodási kapacitás kihasználatlansága nagyrészt a késedelmes rakodásra vezethető vissza, bár abban nagy szerepet játszik a gyenge vasúti alépítmény és az előregédő vontató- és vagonpark, amelynek bizony 35, illetve 46 százaléka betöltötte a negyedik X-et.

Milyen bérletpól?

A rakodás jelentős munkaerőt igényel, hiszen gépesítésről alig lehet beszélni. Gépkocsi van, amely az árut a vasútállomásokra fuvarozza, de ember nincs, aki a vagonokba átrakja, illetve onnan kirakja. Különösképpen nincs gépesítve a rakodás a MÁV pályaudvarain. Egy adat jól illusztrálja a jelenlegi helyzetet.

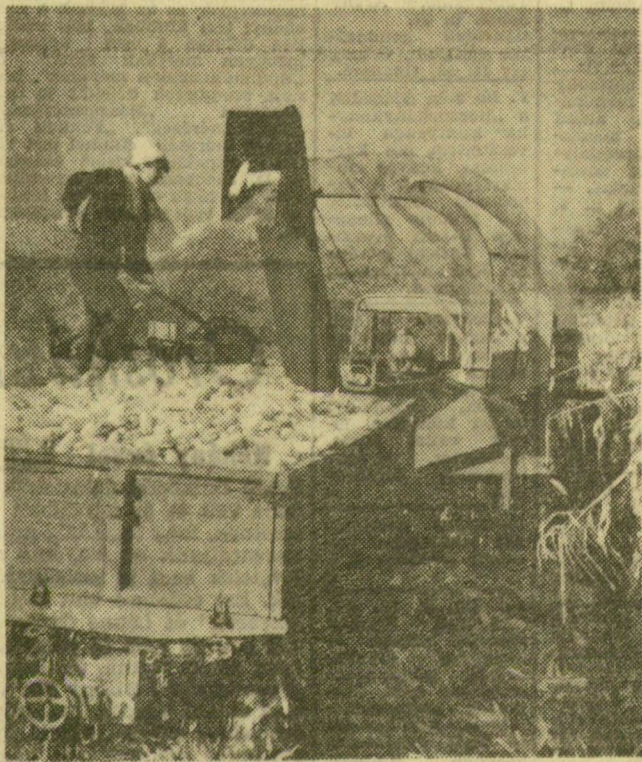
A MÁV területén „futó” áruknak körülbelül fele a vasúti állomásokra, fele pedig a fuvaroztatók iparvágányaira kerül. Az iparvágányokra kerülő áruknak 77

százalékát géppel rakják, míg a vasúti állomásokra kerülő áruknak csupán 3 százalékát!

Volna ellenben egy jó lehetőség: a vállalatok alkalmazzanak a rakodásnál külső munkaerőt, azaz alkalmi munkásokat. Különösképpen kapnának embereket szombaton délután, vasárnap és éjszakánként. Ki is lehet fizetni őket az állományon kívüli bérletpól, erre a rendelkezés lehetőséget adnak. De van egy furcsa kitétele a rendelkezésnek: az így kifizetett munkabért ta-

Új gépek — vizsgán

A Budapesti Mezőgazdasági Gépgyár két új típusú kukoricabetakarító gépe, a KCSF csőtörő és fosztó, valamint a KBF kombájn. A KCSF kétmenetes betakarítógép napi teljesítménye mintegy 2,5-3 hold. A KBF egymentes kombájn a csőtöréstől és fosztástól a szárvagásig minden műveletet végez és így a terület a betakarítás után azonnal szántásra alkalmas. A gyár a két géptípust úgy szerkesztette, hogy adapterrel felszerelve morzsolásra is alkalmas legyen. Az új kukoricabetakarító gépek minőségét már megkezdtek és ha bevállik, a gyár 1966-ban megkezdheti a sorozatgyártást. Az új gépekből kettő jelenleg a Magyar Tudományos Akadémia martonvásári kísérleti gazdaságában dolgozik.

Munkában a KBF kukoricabetakarító kombájn a Tudományos Akadémia martonvásári kísérleti gazdaságában

(MTI Foto — Bereth Ferenc felvétele) Munkában a KCSF csőtörő-fosztó kétmenetes kukoricabetakarító gép. Napi teljesítménye 2-3 hold

Új tartalom, új módszer

Sokan emlékezhetünk még arra: mi jellemezte az ötvenes évek elején az üzemek kulturális tevékenységét, népművelési akciót. Magam is részt vettem akkoriban egyik szegedi nagyüzemünk, a konzervgyár kulturális életé felmérésében. A konzervgyár dolgozóinak kulturális-művelődési tevékenységét akkoriban ugyanazok a tényezők határozták meg, amelyek országosan „eluralkodtak” akkoriban e területen: egy lelkesen, de szakszerűtlenül játszó zenekar, egy népi tánckar, s egy fülldet konyhaszabgon működő, jól-rosszul felszerelt könyvtárszekrény „biztosította” az üzem dolgozóinak művelődési lehetőségét...

Ma összehasonlíthatatlanul különb az „összkép” — s a társadalom mozgása, fejlődése nyomán új, friss, nagy lehetőségekkel kecsegtető területek nyíltak meg a nagyüzemi népművelési tevékenységnek, tartalmi és formai megújulás tapasztalható lépten-nyomon. Természetesen, kategorikusan nem állítható, hogy a régi népművelési formák sehol meg nem lehetők már. Szegeden is lelhető néhány nagyüzem, melyben — épp jellegzetességeiből következően, munkássága sajátos összetételéből eredően — a régi művelődési megoldásokhoz ragaszkodnak, főként ott tapasztalható ez, ahol az üzem munkásainak jelentős hányada a faluról frissen felkerültékből, vagy éppen a környező falvakból nap mint nap beutazókból áll. Ez a helyzet Szegeden például a paprikafeldolgozóban, s bizonyos mértékig a szalámigyárban, s a már emlegetett konzervgyárban.

Azokban a nagyüzemeinkben viszont, ahol stabil, városi dolgozóvárossal rendelkeznek, a népművelés legkorábbi formái kezdenek otthonossá válni. Itt egyre inkább az az elv kap hangsúlyt, melyet a VIII. pártkongresszus e tömör szavakkal fejez ki: „A szocializmus felépítése új, magasabb igényeket támaszt: a fejlett szocialista népgazdaság művelti, műszakilag képzett, öntudatos dolgozókat követel...” Ma már nem elég az üzemekben csupán a termelési vállalkozásokról beszélni, egyre inkább szót kell ejteni a kulturális, a művelődési vállalkozásokról is. Legfejlettebb üzemünkben a jó művezetőnek arra is gondja van ma már, hogy megvizsgálja: művelődési vállalásait hogyan teljesítik közvetlen munkatársai.

Abban az üzemben járnak el helyesen, ahol a művelődési vállalásokat célszerűen, a „hasznosság” elve figyelembevételével választják ki, tehát elősorban arra vannak tekintettel: a választott művelődési feladat hogyan segíti őket abban, hogy versenyképesen, a világszínvonalnak megfelelően vagy azt megközelítően tudjanak termelni. Elsősorban tehát a szakmai képzettség szintjének emelését elősegítő, ismeretterjesztő előadások iránt nőtt meg az igény. A faiparban például az utóbbi évek során, a vegyiparban, a műanyagipar fejlődése következtében forradalmian megváltoztak a technológiai eljárások. Magától értetődő, hogy ennek megfelelően a csongrádi bútorgyár és részlegeinek dolgozói mindenképp olyan ismeretterjesztő előadások szervezését sürgetik, amelyeknek témája a műanyag felhasználási módjai a faiparban, a bútorgyártásban. Építőipari nagyüzemeinknél olyan üzemi vagy munkásakadémia megindítását sürgetik, s várják a TIT-től, az MTEZT szakembereitől, mely például a betonelemek problematikáját tárgyalja.

A korszerű ismeretterjesztési-művelődési formák bevezetésében élen járó szerepet vállalnak a szocialista brigádok. A szakszervezeti bizottságok egyre inkább arra törekednek üzemünkben, hogy a szocialistabrigád-mozgalom ne csak termelési jellegű legyen, hanem mindenütt a termelés és a tudatformálás összetartozásának és kölcsönhatásának legalkalmasabb kifejezője is. Elen járó üzemünk szocialista brigádjai máris az üzem kulturális életének „lelkévé”, törzsközösségévé emelkedtek.

A szakmai tudás előmozdításához néhány kiemelkedő helyen a művezetők, a technikusok, a mérnökök gárdáját is mozgósítani tudták, tehát mintegy „üzemen belüli” művelődési lehetőséget munkáltak ki. Néhány helyen a művezetőket beválasztották a szocialista brigádokba, hogy azok minél közvetlenebbül lehessenek segítségükre az új gyártási eljárások, a bonyolultabb gépek szerkezetének megismerésében. A Duna Cipőgyárban például a műszerészek gépművelési előadások sorozatos megtartására vállalkoztak — a tűzőnőket a gépek helyes kezelésére, működésére és tisztítására oktatva. A Nagykanizsai Sörgyárban — szocialistabrigád-tagként — vállalta az egyik művezető, hogy az üzemrészes dolgozót megtanítja a sörgyártás korszerű technológiájának folyamatára — az árpa csíráztatásától a sör értékesítéséig. A szocialistabrigád-tagok közül egyre többen vállalkoznak arra is, hogy új szakkönyveket tanulmányoznak át, s ismeretnek társakkal. Az ismertetést vitává szélesítik. Egyre gyakoribb a szakmai filmvetítések és szakmai kiállítások rendezése is.

A szakmai művelődést mindig ki kell egészítenie az általános műveltség emelésének. Igen lényeges a tudatformálás elősegítése a művezetőkkel összefüggő ismeretek céltudatos gyarapítása. A kollektív színház- és mozilátogatás — jól választott alkalmakkor s kedvező időpontban — hatékony, kellemes közös élménye lehet egy-egy üzemi közösségnek.

Csak eszei mondandóját tekintve értékes, tartalmas előadás szervezésének van értelme. A cél feltétlenül az, hogy nívósan művelődjék a kollektíva, s nem az időt csapják agyon — esetleg a felajánlás formális teljesítésévé. A színházi előadásokat követően több helyen rendeznek ma már ankétokat is, ahol elmélyíthető, maradandóvá munkálható az előadás nyújtotta élmény. A zenei klubestek, hangversenylátogatások, műteremtőlatogatások is mindezt fontosabb formái az üzemi művelődési szint emelésének, nemkülönben a munkás-művész találkozók. Jó előkészítésként — ha például valamely irodalmi vagy művészeti alkotómódszer, irányzat képviselőjével való találkozásra van szó, s a szervezők jó előre gondoskodnak arról, hogy a résztvevők ismerhessék a módszerek legjellemzőbb jegyeit — feltétlenül sikeres, műveltséget gazdagító, további hasonló találkozókra ösztönöz a beszélgetés. Ebben nagy segítséget kellene nyújtaniok Szeged művészeinek, íróinak, műtörténészeinek is az üzemek számára. Hogy mennyire megéri a fáradságot, s a művészek, írók is mennyire képesek profitalni e kapcsolatokból, azt épp néhány friss, nagy sikerű gyárszociográfia megszűlése is dokumentálja Szegeden.

A tennivaló azonban még mindig sokkal-sokkal több, mint az eddig elért eredmény.

DÉR ENDRE